

Vergaderjaar 2023–2024

27 830

Materieelprojecten

Nr. 436

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 mei 2024

Defensie moet, nu meer dan ooit, in staat zijn haar taken volwaardig uit te voeren. Het Korps Mariniers speelt hierbij een belangrijke rol en vervult wereldwijd taken op zee, vanuit zee en aan land. Mogelijke tegenstanders in kustgebieden beschikken steeds vaker over geavanceerde wapens en sensoren. Het Korps Mariniers dient te beschikken over verschillende typen bewapening om het hoofd te kunnen bieden aan verschillende dreigingen en een opponent die minimaal over dezelfde capaciteiten beschikt. Hiermee kan het effectief opereren, eigen troepen beschermen en zich aanpassen aan een voortdurend veranderende dreigingsomgeving. Defensie wil daarom de vuursteuncapaciteit van het Korps Mariniers versterken met lasergeleide raketten.

Met deze A-brief informeer ik uw Kamer over de behoeftestelling voor het project *Precision Guided Rockets* (PGR) Korps Mariniers.¹

Behoeftte

Kwalitatief

Met het project PGR Korps Mariniers verwerft Defensie een lanceerinstallatie die raketten verschiept. Een geleidingseenheid die wordt toegevoegd aan de raket maakt van de Hydra 70 ongeleide raket een precisiegeleide raket. Zo kan deze nauwkeurig doelen raken. Defensie gebruikt de Hydra 70 raket al voor de Apache AH-64 gevechtshelikopter.² Voor het voorziene

¹ Project stond voorheen in het DPO als «Verwerving Precision Guided Munition Korps Mariniers». Omdat dit project zich richt op de verwerving van raketten en bijbehorende producten en diensten, is de naam aangepast.

² A-brief project «Verbetering bewapening Apache helikopter», Kamerstuk 27 830, nr. 68 van 11 december 2009.

gebruik van de geleide raketten door het Korps Mariniers is een beperkte aanpassing van de huidige typeclassificering³ nodig.

Momenteel worden de lichte gevechtseenheden, de 11 Luchtmobiele Brigade en het Korps Mariniers, van vuursteun voorzien met 120mm mortieren met een betrekkelijk gering bereik (ordegrootte 8 km) en precisie. Voor de voorziene manier van optreden heeft het Korps Mariniers echter een mix van vuursteunmiddelen nodig, die elkaar aanvullen qua schootsafstand en te bereiken effecten. In de nabije toekomst wil het Korps Mariniers naast PGR ook beschikken over Precisiegeleide Mortieren (PGM)⁴ en *Loitering Munitions*⁵. Deze middelen complementeren elkaar qua bereik op de korte, middellange en lange afstand en qua beoogd effect op het doel. De PGR vult het gat in de huidige bewapening dat bestaat op de middellange afstand. Het wapensysteem heeft namelijk een dracht tot maximaal zeven kilometer. Daarnaast is het wapensysteem in staat om doelen uit te schakelen onder zware weersomstandigheden en onder een hoge cyberdreiging. Het Korps Mariniers beschikt vooralsnog niet over andere wapensystemen die onder deze omstandigheden even effectief zijn. Daarmee versterkt dit project de slagkracht van het Korps Mariniers significant.

De PGR bestaat uit verschillende elementen:

- Het wapensysteem verschiet Hydra 70 raketten vanuit een lanceerinrichting, die Defensie wil gebruiken in een draagbare variant en wil plaatsen op de tactische voertuigen van het Korps Mariniers. De lanceerinrichting biedt ruimte aan minimaal vier raketten.
- Om te bepalen naar welke locatie de raketten worden geleid, maakt het wapensysteem gebruik van sensoren. Hiermee kan het bij dag en nacht stilstaande, rijdende en vliegende doelen identificeren, volgen en markeren met een infraroodlaser. De sensor kan worden geplaatst op een telescopische mast om zo makkelijker doelen te identificeren en de zichtbaarheid van het voertuig te verminderen.
- Om de lanceerinrichting te voorzien van sensorinformatie, gebruikt de PGR een vuurleidingssysteem dat in direct contact staat met de sensor. Dit systeem geeft het beeld weer en toont de status van de lanceerinrichting.
- Tot slot zet een lasergeleidingskit, die wordt gecombineerd met de Hydra 70 ongeleide raket, de raket om naar een precisiegeleide raket.

Met behulp van de sensorinformatie die de lanceerinrichting bereikt via het vuurleidingssysteem, kan het Korps Mariniers met hoge precisie vijandelijke doelen onschadelijk maken. Het wapensysteem zorgt voor betere bescherming van eenheden omdat het voertuig waar het systeem op staat zich snel kan verplaatsen en flexibel kan worden ingezet. Het wapensysteem maakt het mogelijk om in kort tijdsbestek doelen te identificeren en aan te vallen. Zo kan het Korps Mariniers het wapensysteem snel inzetten, waarmee het risico op onderkenning en tegenactie van een opponent kleiner wordt.

³ Validatieproces waarbij zowel wapens als munitie een reeks aan testen ondergaan om te onderzoeken of ze individueel en samen veilig kunnen worden gebruikt.

⁴ Een wapensysteem dat is uitgerust met geavanceerde geleidingstechnologieën om nauwkeurige doelaanwijzing en inslag te garanderen, waardoor het effectief is in het raken van specifieke doelen met precisie en minimale nevenschade. Het bereik van de PGM valt in de ordegrootte 12 km.

⁵ Loitering munitie is een type wapensysteem dat langdurig in een specifiek gebied kan blijven hangen en vervolgens doelen kan identificeren en aanvallen met behulp van ingebouwde sensoren en camera's. De te verwerven *Loitering Munition* dient effectief te zijn over een afstand van ten minste 30 km en met grote precisie.

Kwantitatief

Het project behelst de verwerving van elf wapensystemen, inclusief sensoren met infraroodlaser *Remote Optical Target Acquisition Systems* (ROTAS) en vuurleidingssystemen en -software om de raketten af te vuren. Ook verwerft Defensie raketten en geleidingseenheden voor het wapensysteem. Tot slot zorgt het project voor integratie van het wapensysteem op de voertuigen die het Korps Mariniers gebruikt.

Verwervingsstrategie

In lijn met de Defensienota 2022 (DN22)⁶ gaat dit project uit van een *Military off the Shelf* (MOTS) wapensysteem dat is gecertificeerd om de beoogde geleide raketten te verschieten. Een markt oriëntatie toont aan dat diverse geschikte wapensystemen beschikbaar zijn.

Defensie gebruikt de beoogde raketten al voor de Apache AH-64 gevechtshelikopter en kan daarom mogelijk voor de bestelling van deze raketten aansluiten bij de bestaande keten en meer van hetzelfde bestellen. In de verwervingsvoorbereidingsfase zal Defensie onderzoeken welke concrete verwervingsmogelijkheden bestaan.

Uitwerking

Personeel

Defensie beschikt over de inkoopcapaciteit om het verwervingstraject voor dit project uit te voeren. Daarnaast beschikt Defensie over voldoende personeel om het wapensysteem op te nemen in de bedrijfsvoering van de Koninklijke Marine. De invoering van het wapensysteem maakt namelijk deel uit van de transitie van het Korps Mariniers. Met deze transitie geeft het Korps Mariniers invulling aan het nieuwe operatieconcept voor amfibische operaties, waarbij de nadruk ligt op het licht, snel, verspreid en heimelijk optreden van kleinere marinierseenheden met een lichte logistieke ondersteuning waarbij ook gebruik wordt gemaakt van onbemande systemen.⁷

Internationale samenwerking en interoperabiliteit

Meerdere bondgenoten, waaronder de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk, hebben de beoogde geleide raket in gebruik. Doordat de geleide raketten uitwisselbaar zijn met coalitiepartners en bondgenoten, bevordert dit de interoperabiliteit. Daarnaast kan het Korps Mariniers de bevoorradingsprocessen tijdens opleidings- en trainingsactiviteiten (O&T) en gedurende inzet vergemakkelijken door deze gezamenlijk met partners uit te voeren.

Industriële participatie

Het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat onderzoekt met potentiële leveranciers de mogelijkheden om de Nederlandse Technologische en Industriële Basis te betrekken bij de verwerving binnen dit project. Defensie verwacht in de onderzoeksfase meer te weten over de invulling van de industriële participatie.

⁶ Kamerstuk 36 124, nr. 1 van 1 juni 2022.

⁷ Het nieuwe operatieconcept is nader toegelicht in de A-brief van het project «Vervanging middelzwaar landingsvaartuig (LCVP)», Kamerstuk 27 830, nr. 390 van 22 maart 2023.

Duurzaamheid

Er zijn nog geen simulatiemogelijkheden voor het trainen met deze raketten, omdat Defensie het wapensysteem in de voorziene rol nog niet breed heeft uitgerold. In een later stadium beziet Defensie alsnog de mogelijkheden om simulatie toe te passen, wat de duurzaamheid van dit project bevordert.

Gerelateerde projecten

Meerdere lopende projecten hebben een verband met het project PGR Korps Mariniers. Dit komt mede doordat het project past binnen de transitie van het Korps Mariniers richting het nieuwe operatieconcept voor amfibische operaties. Bij het vernieuwde amfibisch optreden hoort ook ander materieel.

- Het project *Future Littoral All-Terrain Mobility Band Vagn* (FLATM-BV)⁸ voorziet met verschillende voertuigen in de mobiliteit ter ondersteuning van lichte amfibische eenheden en amfibische landingscapaciteit. Defensie plaatst het wapensysteem op de FLATM-BV, onder andere vanwege de hoge mate van terreinvaardigheid van deze voertuigen.
- Met het project «*Future Littoral All-Terrain Mobility Patrouillevoertuigen*» (FLATM-PV)⁹ verwerft Defensie kleinere *all-terrain* patrouillevoertuigen, ook om de mobiliteit ter ondersteuning van lichte amfibische eenheden te vergroten. Defensie plaatst het wapensysteem op de FLATM-PV en in de achterbak van de voertuigen.
- Defensie heeft de Hydra-70 raketten al in gebruik. Met het project «AH-64D verbetering bewapening»¹⁰ heeft Defensie onder andere de geleide raket verworven. Gebruik door het Korps Mariniers vereist een beperkte aanpassing van de huidige typeclassificering.

Infrastructurele aspecten

Voor de aankoop van Hydra-70 raketten voor het Korps Mariniers, dient Defensie te beschikken over voldoende bunkers om de raketten veilig op te slaan. Defensie heeft munitiecomplexen die eerder voor afstoting zijn aangemerkt, in gebruik gehouden.¹¹ Deze locaties beschikken over voldoende fysieke ruimte en over de benodigde vergunningen en worden binnen het defensiebrede programma «Veiligheid munitiegebouwen» op norm gebracht.¹² Het programma «Aanvulling inzetvoorraad munitie»¹³ voorziet in aanvullende financiën en personele uitbreiding om deze opslagcapaciteit in gebruik te nemen.

Doelmatigheid en doeltreffendheid

Met de uitvoering van dit project geeft Defensie, onder verwijzing naar artikel 3.1 van de Comptabiliteitswet 2016, invulling aan doeltreffendheid en doelmatigheid.

- Doeltreffendheid: de verwerving van de lasergeleide raketten past binnen de veranderende doctrine van het amfibisch optreden. Terwijl marinierseenheden tot nu toe op een beperkt aantal plaatsen in

⁸ A-brief project «*Future Littoral All-Terrain Mobility Band Vagn* (FLATM BV)», Kamerstuk 27 830, nr. 314 van 24 september 2020. Uw Kamer ontvangt naar verwachting dit najaar de D-brief van dit project.

⁹ A-brief project «*Future Littoral All-Terrain Mobility Patrouillevoertuigen* (FLATM PV)», Kamerstuk 27 830, nr. 341, van 14 juni 2021.

¹⁰ A-brief project «Verbetering bewapening Apache helikopter», Kamerstuk 27 830, nr. 68 van 11 december 2009.

¹¹ Munitiecomplexen Alphen, Ritthem en Ruinen, Kamerstuk 27 830, nr. 406 van 5 juni 2023.

¹² Kamerstuk 36 124, nr. 6 van 10 oktober 2022.

¹³ Kamerstuk 27 830, nr. 395 van 18 april 2023.

meerdere landingsgolven aan land gaan, is dat in de nieuwe doctrine gelijktijdig op meerdere, uit elkaar liggende plaatsen. Voor deze wijze van optreden is flexibele inzet van het wapensysteem van groot belang. De PGR voldoet aan deze eis omdat het mogelijk is om het wapensysteem in een draagbare variant te gebruiken en om deze te plaatsen op de tactische voertuigen van het Korps Mariniers. Daarnaast zorgen de sensoren en de lasergeleidingskit dat het Korps Mariniers in staat is om lasergeleide raketten af te schieten met verhoogde precisie. Met de uitvoering van dit project vergroot Defensie de slagkracht van het Korps Mariniers significant.

- Doelmatigheid: omdat Defensie de lasergeleide raketten al gebruikt voor de Apache AH-64 gevechtshelikopter, zorgt aanschaf van dezelfde raket voor meer doelmatigheid bij onder meer aanschaf en operationeel gebruik. Omdat project PGR uitgaat van een MOTS-wapensysteem is een snelle levering mogelijk en gelden kleinere (technische en financiële) risico's. Tevens hebben MOTS-systemen voordelen in de onderdeelvoorziening (verkrijgbaarheid) en instandhouding (schaalvoordelen en uitwisselbaarheid van componenten). Verdere doelmatigheid zal worden bereikt bij de nadere invulling van de behoefte.

Risico's

Defensie heeft een risico-inventarisatie gemaakt voor het project. Het eerste risico betreft het gebruik en de integratie van de PGR met de FLATM-PV en FLATM-BV. Dit zijn afzonderlijke projecten met eigen tijdlijnen. Afstemming is nodig om te zorgen dat de tijdlijnen voldoende op elkaar aansluiten om het wapensysteem te integreren op de voertuigen. Verder bestaat het risico dat de kosten hoger uitvallen dan nu begroot.

Defensie heeft beheersmaatregelen getroffen voor deze risico's. Ten eerste zorgt Defensie voor intensieve afstemming tussen het project PGR Korps Mariniers en FLATM-PV/BV om te zorgen dat de PGR kan worden geïntegreerd op de voertuigen. Het projectbudget bevat een risicoreservering als mitigatie voor de budgetrisico's.

Tot slot leidt MOTS verwerving tot lagere risico's. Met MOTS verwerving is een snelle levering mogelijk en gelden kleinere technische en financiële risico's. Tevens hebben MOTS-systemen voordelen in de verkrijgbaarheid van reservedelen. Daarnaast is sprake van schaalvoordelen en kunnen componenten worden uitgewisseld met partners. Deze voordelen nemen toe naarmate de gebruikersgroep groter is en bestaat uit (strategische) partners. De beoogde geleide raket wordt zoals gezegd al gebruikt door de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk.

Financiën

Het investeringsvolume van dit project valt binnen de DMP-bandbreedte van € 50 tot € 250 miljoen (prijspeil 2024). Deze investering komt ten laste van het investeringsbudget van Defensie. Het projectbudget is inclusief een risicoreservering en exploitatiekosten.

Planning

Het project wordt uitgevoerd in de periode 2024 tot en met 2028. Defensie verwacht de eerste levering van het wapensysteem eind 2026.

Vooruitblik

Defensie beziet de mogelijkheden voor uitbreiding van dit project voor eenheden in het landdomein. De Kamer wordt hier verder over geïnformeerd via het Defensie Projectenoverzicht (DPO).

Gezien de financiële omvang van dit project van minder dan € 250 miljoen ben ik voornemens om dit project te mandateren aan het Commando Materieel en IT (COMMIT). Uw Kamer wordt via de begroting van het Defensiematerieelbegrotingsfonds (DMF), het jaarverslag en het DPO over de voortgang van dit project geïnformeerd.

De Staatssecretaris van Defensie,
C.A. van der Maat